

našnjim dnevom 111 plačujočih udov ter podpira 19 vdov in 27 sirot.

(Dalje.)

Iz logaškega okraja. Odbor društva učiteljev in šol. prijateljev okraja logaškega je v svojej zadnji odborovi seji na Rakeku sklenil, postaviti rajnemu tovarišu Iv. Poženelu — nadučitelju na Rakeku, nagrobni spomenik in sicer meseca rožnika ali pa mal. srpana. Dan objavi se še svoječasno. Obenem je isti odbor sklenil, napraviti letošnjo običajno letno zborovanje okraj. učit. društva v Starem trgu. Čas zborovanja se itak še določeno objavi.

Isti dan, namreč 3. sušca, sešel se je tudi pri zadnjem občnem zboru deželnega učit. društva za Kranjsko voljeni odsek radi preosnove disciplinarnega zakona. Po temeljitem in vsestranskem razmotrivanju odločil se je odsek, sprejeti oni disciplinarni zakon, katerega je sprejela „nemška učiteljska zveza“ na zadnjem občnem zboru v Avsigu in kateri zakon je objavljen doslovno v letošnji 2. št. „Deutsch-österreichische Lehrerzeitung“. Sklenilo se je dalje, da se priobči cel zakon s slovenskim besedilom v „Učit. Tovarišu“ in sicer je prevzel to delo tovariš P. Repič—Unec. Ovrgra se je pa želja pri tej seji, da bi se odsek najprej obrnil do posameznih okraj. učit. društev in sicer iz sledečih vzrokov: 1. ker se ne ve, koliko časa bode živel sedanji parlament in bi torej ona pot predolgo trajala; 2. je državnemu zboru bil že ta disciplinarni zakon predložen po držav. poslancu K. Seitzu in 3. ker bo kot državni zakon — ako bo sprejet — obvezen za vse dežele, torej se na posamezne okraje ne more toliko ozirati, ker se tudi disciplinarni zakon za uradnike — in ta učiteljski disciplinarni zakon je čisto sličen onemu — tudi ne ozira na posamezne kraje.

In slednjič se je sklenilo, naprositi „Zavezo“, da se obrne do slovenskih in hrvaških poslancev s prošnjo, da bodo podpirali disciplinarni zakon, kadar pride v razpravo, po svojej moči.

—a.

Štajersko.

Učiteljsko društvo ormoškega okraja je dne 7. sušca t. l. zborovalo Ormožu. Z veseljem je omeniti mnogobrojno vdeležbo (20), katera je znamenje zavednega učiteljstva našega okraja, da se je treba ožje združiti v teh resnih časih, ko se nam pokazujejo na vseh straneh sovražniki, sicer nekateri še prikriti, a tem nevarnejši. Okleniti se je treba drug drugega in v slogi z drugimi nam prijaznimi stanovi s poštenimi sredstvi izbojevati boj, kateri se nam je napovedal! Treba pa je, da jenja vsak separatizem: vsi za enega, eden za vse...

Glavna točka vzporeda je bilo podavanje gospoda Rajšpa. Bilo bi odveč naglašati, da je referent svojo nalogo izvrstno rešil, zakaj poznan je predobro kot izvrsten govornik ter strokovnjak na pedagogičnem polju.

S prihodnjim zborovanjem se zveže majniški izlet v Vuzmetince pri Miklavžu; dan se bode svoječasno nanznil.

Veselilo bi nas, če bi se tedaj po mogočnosti tudi s cenjenimi ljutomerskimi tovariši in tovarišicami sešli.

Sv. Lovrenc na Drav. polju. Učiteljsko društvo za ptujski okraj zborovalo je dne 7. sušca. Zborovanja se je vdeležilo 28 udov in 1 gost.

Po običajnem pozdravu in nagovoru g. predsednika, ki konstatuje sklepčnost ter otvori zborovanje, se prebere zapisnik zadnjega zborovanja.

Ker dopisov ni bilo, se preide takoj k naslednji točki dnevnega reda.

G. predsednik omenja, da ima društvo le na papirju mnogo udov, v resnici jih je pa manj, zakaj nekateri tovariši-udje se malo brigajo za društvo. Nekaterniki tudi udnine ne plačujejo redno. Po raznih nasvetih se sklene, da se one ude, ki že delj časa dolgujejo udnino, opomni v „Učit. Tovarišu“. Udje, katere zadene ta opomin, naj ga smatrajo kot tretjega. Vsak ud posebej se ne bo opominjal s pismi, zakaj s tem ima društvo zopet nepotrebne stroške. Vsak prizadeti ud naj stori svojo dolžnost, sicer se bo zbrisal iz društva po § 27. društvenih pravil, ki se glasi: „kdor po preteklem društvenem letu na tri-

kratno opominjevanje blagajnikovo ne plača društvenine, izbrši se iz društva“.

Za tem je predaval g. Wesiak zelo temeljito in obširno o čebeloreji. Najprej poda g. poročevalec nekaj zgodovinskih, jako zanimivih odnošajev v zadevi čebeloreje, potem pa naglašá tudi gmotno stran čebeloreje iz lastnih izkušenj. V 13. letih imel je okroglih 1900 K čistega dobička, kar je pač vredno, da se upošteva. Na krasno izdelane stenski podobi razpravlja nadalje čudovito življenje teh prekoristnih živalic. Le žal, da ni mogel svojega govora dokončati; objubi pa, da bode nadaljeval svoj govor na majnikovem izletu ter svoja izvajanja tudi praktično pokazal v svojem čebelnjaku. G. predsednik se mu prav topla zahvali v imenu društva za temeljito razpravo.

G. Podobnik opomni potem, da nekateri udje krajnega šol. sveta ovirajo redno šolsko obiskovanje, zato prosi g. zastopnika učiteljstva v okr. šol. svetu, naj ta sproži to misel pri prihodnji seji okr. šol. sveta na dnevni red, da se stvar uravna. Isti govornik pravi nadalje, da ima „Slov. šol. Matica“ mnogo premalo udov, ker se nekateri kolegi veliko premalo brigajo za to velekoristno društvo. Goriški gg. učitelji so vsi pristopili temu društvu, naj jih posnemajo tudi naši kolegi.

Meseca mal. travna pa društvo ne bo zborovalo, priredi pa majnikov izlet k sv. Urbanu.

Goriško.

Učiteljsko društvo za goriški okraj je zborovalo dne 7. sušca. O društveni reorganizaciji je zanimivo poročal nadučitelj gosp. Alojzij Urbančič, kateri je tudi že sestavil primerna pravila. Reorganizacija po poročevalčevem načrtu je bila soglasno sprejeta in izročena posebnemu odsöku, kateri naj jo nemudoma izvrši s sodelovanjem poročevalca. Po tem načrtu naj bi se ustanovile društvene podružnice na Kanalskem, v Brdih in na Ajdovskem, katere bi zbirale vse učiteljstvo pod svoje okrilje k delovanju za blagor solstva in za ljudsko prosveto k rednim mesečnim zborovanjem. Ta ideja združevanja v manjših okrožjih je jako lepa, ker je prav lahko izvršljiva. Dobro pol ure do zemljepisnega središča v pojedinih okrožjih se lahko vsakdo potruži brez posebnih stroškov in težav.

O cvetličarstvu je predaval znani veččak gosp. nadučitelj Fran Strnad iz Črnic. Želeti je, da bi se to lepo poročilo priobčilo v enem ali drugem listu, da bi se seznanili tudi širši ljudski sloji, osobito naše narodne dame, z vzgojevanjem vrtnih cvetlic, kakor tudi z negovanjem istih v sobah po loncih.

Med raznimi predlogi se je živahno debatovalo o najnovejši uredbi učiteljskih plač, posebno o petletninah. Govorilo se je tudi o povišanju pavšalov za kurjatev radi letošnje izredno ostre in dolge zime, ter o slovenskih zastavah, katere je zahtevati za vse šole v okraju.

Okrajnemu učiteljskemu društvu želimo najlepših vspehov v boju za učiteljske stanovske pravice, za njih gmotno zboljšanje in za povzdigo naše narodne šole, proti kateri se baš v sedanjih časih pojavljajo besni sovražniki. Tesna organizacija je pač najboljša obramba. Torej na organizatorsko delo!

Vestnik.

Učiteljski konvikt v Ljubljani: Obresti 4.88 K. Gosp. Fran Potokar učitelj v Dragi 12 K, nabral na odhodnici dne 18. sušca t. l. v gostilni gosp. P. Turka.

Namen posvečuje sredstva. Glasilo „Slomškarjev“ piše v 6. letošnji številki v listnici uredništva: „Koleginji M. (Radovedni smo, kakšne in koliko koleginji ima g. dr. G. kot duhovnik in urednik „Sl. Uč.“): Vaše poročilo, da se je grozil nek znan ljubljanski ljudski učitelj, da Vas bodo trgali po časopisih zato, ker ste agitirali za „Slomškovo zvezo“ in Vam bode trdo

predla pri izpitu na učiteljski zato, ker ste članica naše „Zveze“, je zelo zanimivo. Res je, da bi Vam „trda predla“, ako bi Vas imeli v rokah „napredni Tovariševci“, (sic!) toda v teh rečeh nimajo nobenega vpliva, (— saj ga tudi niso iskali, ker ga ne potrebujejo) dasi bi ga radi imeli. (Kdo bi ga rajši imel kakor kolovodje Slomškarjev!) Izpraševalna komisija Vas ne bode vprašala po legitimaciji „napredne Učiteljske Zveze“ (— verjamemo, da ne; saj sede v izpraševalni komisiji nepristranski, pošteni in za napredek ljudskega šolstva vneti možje; drugače bi pa bilo, če bi sedeli v tej komisiji kolovodje Slomškarjev; leti bi pa gotovo vsakega najprvo vprašali po legitimaciji nenapredne Slomškove Zveze*) —, ampak po tem, kaj znate. Zato se dobro pripravite in pojte v Ljubljano. Nič se ne bojte! . . . (Tete šment, to je „korajža“.) In ako Vas „raztrgajo“ (— sami po sebi vatle merijo —) v časopisih, ni nič hudega. (To je pa res; saj so klerikalni listi že vsakega naprednega in svobodomiselnega učitelja „raztrgali“ v časopisih na kosce ter mu pretipali jetra in obisti, pa nobenemu ni nič hudega.) Vaš ugled v očeh poštenih (t. j. klerikalnih) ljudi ne bo nič trpel. Sicer pa ravno tistemu, ki se je tako grozil, potem lahko dobro posvetite.* (Kako neki bo revež Slomškar svetil drugim, ko tava sam v temi!)

Tako torej modruje urednik — neučitelj „Sl. Učitelja“. Namen je jasen: počrniti in denuncirati napredno učiteljstvo ter pritisniti na izpraševalno komisijo za „svoje“ pristaše. Rečemo pa: kolikor besedi, toliko laži. Poizvedovali smo, kdo bi bil tisti „znan“ ljubljanski učitelj, ki bi „koleginji“ urednika-duhovnika tako „grozil“, a ga nismo našli. Na dan z imenom dotične „koleginje“ in znanega ljubljanskega ljudskega učitelja! Dokler se to ne zgodi, je pisec nesramno lagal in obrekoval.

Slovensko ženstvo namerava prav v kratkem ustanoviti društvo, katerega namen je vsestranska organizacija ženstva v svrhu njega izobraževanja, povzdigo njega socialnega in gospodarskega položaja ter branitev njega interesov. Društvo bode slonelo na načelu popolne enakopravnosti vseh stanov; vse nadaljne informacije daje načelnica pripravljalnega odbora, gospa Berta dr. Trillerjeva v Ljubljani.

Slomškarji, čujte! Župnik Goth. Abeiger v Wutzelsdorfu v Spodnjem Avstrijskem je dejal na propovednici: „Danes slavi 70letnico rojstva njegovega Veličanstva vsak od ministra do najposlednejšega vaškega učitelja. Gospod župnik torej na vsem božjem svetu ni našel drugega najposlednejšega človeka kot učitelja. In še vedno so nekaterim — oči zaprtel! Dunajski župan Lueger, katerega obožujejo naši klerikalci, je svobodomiselnega učitelja in državnega poslanca Seitzza kar brez uzroka odslovil iz službe. Tako bi delali tudi z nami naši klerikalci, če bi dobili vojke v roke. Pripravljajmo se temeljito na prihodnje deželno-zborske volitve, da ne zaseje satan med pšenico ljuljke, če bi mi spali. Torej, le zopet takoj na krov!“

III. kongres slovanskih novinarjev bo letos v Dubrovniku dne 8. mal. travna.

Slovenska šolska Matica je priredila dne 25. sušca svoje prvo predavanje v I. državni gimnaziji. Predaval je zelo zanimivo in poučno g. prof. Macher „o rudečem snegu in blatnem dežju“. Poslušalcev je bila polna dvorana. Počastil je predavanje s svojo prisotnostjo tudi Nj. ekszellenca g. deželni predsednik baron Hein v spremstvu dvornega svetnika grofa Schaffgotscha. Želeti bi bilo, da priredi „Slov. šolska Matica“ še več takih javnih predavanj.

Iz seje c. kr. okr. šol. sveta v Postojini dne 23. svečana 1901. Poročilo c. kr. okr. šol. nadzornika s kurentnim potom izvršenih vlogah izza zadnje seje se pritrjevalno vzame na znanje. Nato se sklene, da je na ljudski šoli v Senožečah zaradi bolezni med učiteljstvom s poukom za teden dni prekiniti. Prošnja nadučitelja za denarno podporo predloži se priporočilno c. kr. dež. šol. svetu v ugodno rešitev. Določijo se verske vaje za šol. mladino v Senožečah. Reši se več pritožb disciplinarnega

značaja. Za ljudski šoli v Trnovem in Podstenjah imenujeta se krajna šol. nadzornika. Pripoznajo se starostne doklade in sicer učiteljici V. Puppis-evi v Košani prva od 1. oktobra 1900; učitelju Fr. Punčuhu v Vipavi druga od 1. januarja 1901 in dne 15. marca 1900 umrli učiteljici M. Moser-jevi v Št. Vidu nad Vipavo, tretja od 1. aprila 1900 v prid njenim nepreskrbljenim otrokom. Končno suspendira se od poslovanja kraj. šol. sveta predsednik nečega kr. šol. sveta za čas njegove sodnijske preiskave.

— a

Iz seje c. kr. okr. šol. sveta Logaškega dne 21. svečna 1901. Poročilo c. kr. okr. šol. nadzornika o rešitvi izza zadnje seje došlih kurentnih stvaréh, se je vzelo pritrjevalno na znanje, — Pripoznale so se starostne doklade in sicer: učiteljici J. Susteršič II. od 1. okt. 1900; naduč. I. Bozji V. od 1. febr. 1901; naduč. A. Sežunu II. od 1. jan. 1901; uč. B. Šullerju II. od 1. jan. 1901. Prošnja nekega nadučitelja za povrnitev vsote od 533 K 30 h, ker se mu je brez lastne krivde I. starostna doklada prepozno priznala, se je priporočilno odstopila c. kr. dež. šol. svetu. Vsled poziva c. kr. dež. šol. sveta se je taistemu, gledé pritožbe proti nekemu učitelju zaradi nepostavnega kaznovanja nekega otroka, podalo primerno pojasnilo. Imenoval se je kr. šol. nadzornik za I. šolo v okraju. Rešila se je neka prošnja za izpust iz vsakdanje šole.

Simon Jenko: Pesmi II.

Precej takrat, ko sem začel pregledovati Jenkovo literarno zapuščino, se mi je zazdelo, da bodo nekatere njegovih pesmi izzvale odpor, a ne pri razsodnih, temveč pri nerazsodnih ljudeh. In zgodilo se je tako! Z veličastno ogorčenostjo je napisal naš veliki estetik A. U. v „Slovenca“ listek, v katerem imenuje II. zvezek Jenkovih pesmi literaren škandal. A vse huje šele pride, ko se oglasita „Dom in Svet“ in „Katoliški Obzorik“. Na to sem bil in sem pripravljen. Saj od takih ljudi ni drugega pričakovati! Če trgajo z obupno strastjo nad črto naš nedolžni „Zvonček“, je samo ob sebi umljivo, da imenujejo pod črto, kjer je prostor leposlovju in duhovitosti, pesmi Simona Jenka literaren škandal!

Pri vsem tem me veseli to, da je glavna krivda na moji strani in da ne trpi dobra stvar zaradi tega niti najmanjše škode. „Zvonček“ uspeva čimdalje bolj, in Simon Jenko spi mirno in nevzdrumno na kranjskem pokopališču, in II. zvezek njegovih pesmi je obsinil njegovo gomilo s še lepšo slavo. Ljudje pa ga kupujejo in bero. To je vse, kar se je zgodilo . . .

Sedaj imamo pesnika Simona Jenka v celoti pred seboj. Meni, ki sem uredil II. zvezek njegovih pesmi, pravzaprav ne pristoji, da bi pisal o njih oceno. Saj je tudi ne bom. V kratkih besedah naj navedem samo to, kar čutim ob branju Jenkovih pesmi. Tudi se mi ne zdi potrebno, da bi se zagovarjal ali celo opravičeval nasproti ljudem, ki pišejo klerikalne liste. Ti pobijajo in preklinjajo vse, kar ni zagnalo cvetov v njihovih vrstah. V tem so v resnici konsekventni. To jim je v krvi.

V predgovoru sem zapisal te-le besede: „ . . . Sodbo o pričujočih Jenkovih pesmih si bo naredil vsak bralec sam in izpoznal bo, da se tudi v njih zrcali tista Jenkova duša, ki nas tako toplo objema ob branju prvega zvezka njegovih pesmi. Tudi v teh pesmih je utelešena mehka Jenkova liriska priroda, zaplovljena tuintam z resignacijo, prepojena mestoma s sarkazmom . . .“

Verjemite, da sem jih prej dobro premislil, preden sem jih zapisal. Ali zdi se mi, da bi izrekel enako najsplošnejšo sodbo o Jenkovih pesmih vsak, kdor bi jih urejal.